

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Regeling inrichtingen- en activiteiten BES

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl.

1. Wat is de aanleiding?

De Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES biedt de grondslag voor een algemene maatregel van bestuur. Deze wet bevat de verplichting om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels op te stellen die noodzakelijk zijn ter bescherming van het milieu tegen de nadelige gevolgen die inrichtingen in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba kunnen veroorzaken. Het ontwerp Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES (hierna: IAB BES) geeft invulling aan deze verplichting en bevat de nadere regels ten aanzien van de bescherming van het milieu in Caribisch Nederland.

Deze regeling betreft een verdere uitwerking van artikel 2.1 van het ontwerp IAB BES waarin de grondslag staat om bij ministeriële regeling kwaliteitscriteria (algemene regels) te stellen voor activiteiten type I en type II inrichtingen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu op de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. De kwaliteitscriteria worden nader ingevuld door lokale regelgeving op de eilanden. De ontwikkeling van de algemene regels heeft plaatsgevonden binnen het kader van het implementatieplan IAB BES en de intentieverklaring die in 2017 door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en het bestuurscollege van Bonaire is ondertekend ter bevordering van de ontwikkeling van regelgeving en beleid voor een duurzame en veilige leefomgeving afgestemd op de lokale situatie. Daarnaast is in 2020 door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Natuur-en milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030 (hierna: NMBP-CN) aangeboden aan de Tweede Kamer.

Het NMBP-CN is gericht op de verbetering van de milieukwaliteit op de eilanden, in het bijzonder de bescherming van het koraal. De doelstellingen voor verbetering van de milieukwaliteit betreffen onder meer afvalscheiding en effectieve afvalwaterzuivering bij bedrijven. Deze regeling geeft hieraan uitvoering en invulling door algemene regels te stellen voor deze onderwerpen en draagt hiermee bij aan de doelstellingen van het NMBP-CN.

2. Wie zijn betrokken?

De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en bedrijven die op grond van het ontwerp IAB BES zijn ingedeeld in type I en type II inrichtingen en mogelijk door hun activiteiten negatieve gevolgen voor het milieu kunnen hebben als het bijvoorbeeld gaat om het omgaan met afvalstoffen, afvalwater, bodem en externe veiligheid. Deze regeling zal voor het openbaar lichaam Saba naar verwachting op 1 juli 2026 werking treden. Dit is met het eilandsbestuur van Saba afgesproken

3. Wat is het probleem?

In het ontwerp IAB BES zijn in hoofdstuk 2 regels gesteld voor type I en type II inrichtingen. Dit zijn bedrijven die als gevolg van hun activiteiten een lichte (een type I inrichting) of een matige invloed (een type II inrichting) op het milieu hebben. In artikel 2.1 van dit ontwerp besluit is opgenomen dat diegene die een type I of type II activiteit verricht de kwaliteitscriteria in acht neemt alsmede de bij eilandverordening nadere regels. In artikel 2.2 staan de onderwerpen

genoemd waar de kwaliteitscriteria in elk geval betrekking op hebben. Deze regeling is een uitwerking van artikel 2.1. en artikel 2.2. van het ontwerp besluit. In de eilandsverordening worden de kwaliteitscriteria opgenomen in deze regeling nader uitgewerkt.

4. Wat is het doel?

De eilanden beschikken over een bijzondere biodiversiteit zowel op land (nationale parken en de internationaal erkende waterrijke gebieden) als in de wateren langs de kust (de unieke koraalriffen). In de afgelopen jaren is de bevolkingsgroei op de eilanden, met name op Bonaire, sterk toegenomen. Ook in de komende jaren is de verwachting dat deze groei doorzet. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft berekend dat er in 2030 een verdere toename van het aantal inwoners is met 16 procent op Bonaire. Op Sint Eustatius wordt een toename van 10 procent voorzien en op Saba van 9 procent. Dit betekent dat de druk op de leefomgeving verder toeneemt en een verdere (versnelde) achteruitgang van de leefomgeving.

Om verdere achteruitgang tegen te gaan of zoveel mogelijk te beperken, is het belangrijk te investeren in modernisering van het milieubeleid en -regelgeving door middel van een effectieve, uitvoerbare en handhaafbare set van regels. Het ontwerp IAB BES introduceert deze modernisering van de milieuregels voor Caribisch Nederland. Op grond van dit ontwerp besluit worden in deze regeling de kwaliteitscriteria verder uitgewerkt.

De kwaliteitscriteria geven het basisbeschermingsniveau aan voor de verschillende milieuonderwerpen. Voor het beschermingsniveau is telkens het uitgangspunt van Europees Nederland gehanteerd met een vertaalslag naar de eilandelijke situatie. De onderwerpen die in deze regeling aan bod komen zijn zowel bedrijfsbranche overschrijdend, zoals bijvoorbeeld het omgaan met afvalstoffen, bodem, lucht, geluid en externe veiligheid, als branche specifiek, zoals jachthavens, agrarische bedrijvigheid, badinrichtingen en zorg. De algemene regels resulteren in een vermindering van administratieve lasten voor zowel bedrijven als de overheid en versterkt rechtsgelijkheid (level playing field) tussen de bedrijven.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Deze regeling is een verdere uitwerking van artikel 2.1 van het ontwerp IAB BES waarin de grondslag staat om bij ministeriële regeling kwaliteitscriteria te stellen.

6. Wat is het beste instrument?

De kwaliteitscriteria in deze regeling geven een ondergrens voor bedrijfsmatige activiteiten van type I en type II inrichtingen die mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving. De eilanden stellen op grond van artikel 2.1. van het ontwerp IAB BS nadere regels over de kwaliteitscriteria. Dit geeft de eilanden de mogelijkheid om de regels verder te concretiseren en af te stemmen op de lokale situatie en invulling te geven aan de specifieke milieuambities.

Tegelijkertijd waarborgen de kwaliteitscriteria een minimum beschermingsniveau. Een belangrijk voordeel om de kwaliteitscriteria in een ministeriële regeling op te nemen is dat door de kortere proceduretijd eventuele wijzigingen sneller kunnen worden doorgevoerd dan in het geval van een AMvB. Hierdoor kan de regeling makkelijker meebewegen met (hogere) milieuambities van de eilanden in de toekomst.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Deze regeling is een uitwerking van het IAB BES. In de toelichting van het ontwerp IAB BES is opgenomen dat de invoering van algemene regels tot gevolg zal hebben dat veel bedrijven geen vergunning nodig zullen hebben. Dit zal een lastenverlichting opleveren. Dit geldt ook voor de regeling.

In het kader van het voorontwerp van het IAB BES en het implementatieplan IAB BES, is begin 2014 op Bonaire een nulmeting uitgevoerd waarbij alle type I en type II bedrijven zijn bezocht. Dit waren in totaal 600 bedrijven. In 2017 is een vervolgonderzoek uitgevoerd naar het ambitieniveau van de regelgeving. Daarbij is gekeken naar de voorzieningen die bedrijven per bedrijfsbranche in elk geval moeten installeren en gebruiken om de leefomgeving te beschermen tegen de gevolgen van bedrijfsmatige activiteiten binnen de lokale context van Bonaire. Op Sint Eustatius is in 2021 een onderzoek uitgevoerd bij bedrijven. Bij dit onderzoek zijn 86 type II bedrijven op Sint Eustatius bezocht. Er zullen voor verschillende bedrijfstakken investeringen nodig zijn op grond van de kwaliteitscriteria in deze regeling. Het gaat om onder andere: afvalwaterzuiveringen; bodembeschermende voorzieningen; vetafscheiders; voorzieningen voor de opslag van gevaarlijke stoffen en energiebesparende maatregelen. Voor specifieke bedrijfsbranches zullen investeringen nodig zijn als het bijvoorbeeld gaat om amalgaamafscheiders voor tandartspraktijken. Het kan daardoor voorkomen dat een bedrijf moet investeren in verschillende voorzieningen.

Om deze bedrijven tegemoet te komen is het overgangsrecht is ruim geformuleerd en kunnen bedrijven de benodigde financiële investeringen spreiden.